

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	4 S.A. 2549	37	13213	9

"ศาลพระอุคุตต์ กับประเพณีเมืองเหนือล้านนา"

ศาลพระอุคุตต์ เป็นศาลที่ชาวบ้านทางเมืองเหนือ ได้จัดสร้างขึ้นเมื่อมีงานฉลองสมโภช หรืองานพิธีต่าง ๆ ไว้ในบริเวณงานนั้น ๆ

ประวัติความเป็นมาของพระอุคุตต์ มีตำนานเล่าว่าพระอุคุตต์มีนามเดิมว่า "กีสนาอุคุตต์" เกิดเมื่อหลังจากที่พระพุทธเจ้าได้ดับขันธปรินิพพาน ไปแล้วเมื่อประมาณ 300 ปี ซึ่งตรงกับสมัยของพระเจ้าอโศกมหาราช กษัตริย์อินเดีย ผู้นำศาสนาพุทธเผยแผ่ ไปทั่วโลกนั่นเอง

มีเกร็ดเกี่ยวกับอิทธิฤทธิ์ พระอุคุตต์ว่า วันหนึ่งพระเจ้าอโศกมหาราชได้ปล่อยช้างตกมันเชือกหนึ่ง เพื่อหมายที่จะให้ไปทำร้ายพระอุคุตต์ ขณะที่พระอุคุตต์กำลังอยู่ในระหว่างเดินทางนั้น แต่เป็นที่น่ามหัศจรรย์ ยิ่ง เมื่อช้างตกมันไปถึงใกล้ตัวพระอุคุตต์ ช้างเชือกนี้ก็กลับยืนอยู่นิ่งกับที่ปล่อยให้พระอุคุตต์เดินผ่านไปได้สะดวก โดยมีได้มีการทำร้ายแต่อย่างใด ทำให้พระเจ้าอโศกมหาราช เกิดความเลื่อมใสศรัทธาในอิทธิฤทธิ์ของพระอุคุตต์ตั้งแต่นั้นมา

มีผู้เชื่อกันว่าพระอุคุตต์ อาศัยพำนักอยู่ใต้สะดือทะเล ดังนั้นเมื่อก่อนที่จะถึงวันงานฉลองหนึ่งวัน ชาวพุทธจะพากันจัดขบวน ประกอบไปด้วย ธง ทิว ช่อไปแห่ัญเชิญพระอุคุตต์จากแม่น้ำใหญ่ ที่อยู่ใกล้กับบริเวณงานนั้น ๆ มาประดิษฐานไว้ใน

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	4 S.A. 2549	37	13213	9

ศาล ที่จัดไว้มุดมหนึ่ง ที่เห็นว่าเหมาะสม
ของบริเวณที่มีการจัดงาน พร้อมทั้งจะมีเครื่อง
เช่นสังเว และเครื่องอัฐบริหาร บรรจุไว้ใน
ศาลอย่างครบครัน ส่วนการอัญเชิญพระอุป
คุตต์ กลับนั้นจะเป็นหลังจาก ที่งานได้เสร็จ
เรียบร้อยแล้วในวันถัดไป

การที่ได้มีการตั้งศาล และอัญเชิญ
พระอุปคุตต์มาประดิษฐานไว้ในงานดังกล่าว
โดยมีความเชื่อกันว่า พระอุปคุตต์จะเป็นผู้
สามารถช่วยคุ้มครองและรักษาความสงบใน
งานนั้น ๆ ไม่ให้เกิดเหตุร้ายใดๆ ขึ้นใน
บริเวณงาน และก็ปรากฏว่าเป็นจริงในทุกครั้ง
และทุกงานที่ผ่านมา

นอกจากนี้ชาวพุทธในบางที่บางแห่ง
ยังมีความเชื่อกันว่าพระอุปคุตต์ยังมีชีวิตอยู่
และถ้าใครได้มีโอกาสไปบาตรพระอุปคุตต์ตัว
จริงแล้ว จะทำให้เป็นสิริมงคลเจริญก้าวหน้าร่ำ
รวยอย่างทันตาเห็น

ดังนั้น พอถึงวันเพ็ญพุธ หรือเพ็ญ
ปืด (วันพุธขึ้น 15 ค่ำ) ของทุกปี ชาวพุทธ
จะนิยมตักน้ำขึ้นตั้งแต่เช้ามืด เพื่อไปเฝ้าคอย
ใส่บาตรพระอุปคุตต์ เพราะเชื่อกันว่า ในวัน
ดังกล่าว พระอุปคุตต์จะออกมาจากใต้สะดือ
โลก เพื่อขึ้นมาโปรดมนุษย์ ส่วนจะเท็จจริง
อย่างไรก็เป็นเรื่องของปัจเจกบุคคล ใช้
ดุลยพินิจกันเอาเอง.

วัชรพงษ์ อินตะนันท์/รายงาน